

Mededeelingen.

HOUT VOOR HOUTGASGENERATOREN.

Op grond van een verzoek aan het Staatsboschbeheer om te bevorderen dat op korten termijn over het noodige hout zou kunnen worden beschikt voor brandstof in houtgasgeneratoren, is aan een groot aantal boschbezitters in ons land, die voor de levering van deze blokjes in aanmerking zouden kunnen komen, de volgende brief gericht :

„Bij dezen heb ik de eer U mede te deelen, dat het tekort aan benzine „vraag heeft doen ontstaan naar houtgasgeneratoren, die op automo- „bielen worden geïnstalleerd.

„In verband met de voorziening in de behoefte aan het daarvoor noodige hout, is mij opgedragen, na te gaan, hoe groot de houtmassa is, die „daarvoor uit Nederlandsche bosschen kan worden geleverd.

„Voorop zij gesteld, dat het niet de bedoeling is, dat hout, hetwelk „voor andere doeleinden gereeden afzet vindt, voor de houtgasgeneratoren worde bestemd, zoodat feitelijk alleen hout, dat niet meer tot een „bepaald sortiment kan worden o.d. gebruikt, voor dit doel in aanmerking komt. „Het hout moet uiteindelijk worden geleverd in stukjes, waarvan de af- „metingen 6, 7 of 8 cm bedragen, dus stukjes zoo groot als een kleine „vuist.

„Alle houtsoorten mogen worden gebruikt; bij den aanmaak behooren „de verschillende soorten echter zooveel mogelijk gescheiden te worden „gehouden.

„Over den te betalen prijs kan ik nog geen inlichtingen verstrekken; „deze zal echter zeker redelijk zijn.

„Het hout, waaruit de blokjes worden vervaardigd, moet luchtdroog „zijn en de blokjes moeten droog (in een vervoer) worden aangevoerd.

„Het is de bedoeling, dat voor distributie het hout uit deze bewaarplaatsen „zal worden opgehaald.

„Ten einde aan de mij verstrekte opdracht te kunnen voldoen, zou ik „gaarne vóór 17 Juni e.k. van U vernemen :

1. „of en, zoo ja, welke hoeveelheid houtblokjes, uitgedrukt in kg, U naar „schatting meent te kunnen leveren :

„a. op korten termijn (bv. binnen 4 maanden),

„b. in het komende vellingseizoen ;

2. „aanduiding van de plaats, waar dit hout eventueel zal worden op- „geslagen.”

De Directeur van het Staatsboschbeheer, tevens
Productiecommissaris voor den Boschbouw en
en Houteelt,

(w.g.) VAN STEIJN.

Uit de antwoorden is gebleken, dat veel boschbezitters hebben begrepen, dat het hier een aangelegenheid betreft waaraan een ieder die daartoe in de gelegenheid is, zal moeten medewerken om zooveel mogelijk tegemoet te komen aan de moeilijke omstandigheden waarin vooral het vervoer verkeert. Er zullen stellig nog leden van de Nederlandsche

Boschbouwvereniging zijn, die wèl in staat zijn medewerking te verleenen, doch bovenstaanden brief niet ontvingen. Ondergeteekende zou het zeer op prijs stellen ook van hen nog zoo spoedig mogelijk antwoord op de gestelde vragen te mogen ontvangen.

Inmiddels is zoowel door de Ned. Heidemaatschappij als door het Staatsboschbeheer op verschillende plaatsen met het gereedmaken van deze blokjes een begin gemaakt, zoodat reeds dadelijk over een — zij het dan kleine — voorraad kan worden beschikt om in de eerste behoefte te voorzien.

Verschillende door de boschbezitters in hun antwoorden gestelde vragen kunnen thans nog niet worden beantwoord. Daaromtrent wordt nog overleg gepleegd en vermoedelijk kunnen op korten termijn meer definitieve mededeelingen worden gedaan.

Daar het hout slechts in luchtdrogen toestand is te gebruiken, moeten deze zomermaanden worden gebruikt om een behoorlijke hoeveelheid blokjes gereed te maken, ten einde daarmee den winter te kunnen doorkomen.

Er kan worden aangenomen, dat in de periode 1 September—1 Maart tenminste een hoeveelheid van 20 tot 30.000 m³ hout noodig is. Met het vervaardigen der generatoren is begonnen en binnenkort zijn de eerste afleveringen te verwachten.

Aangezien hier een algemeen economisch belang kan worden gediend door den verkoop van hout waarvoor in normale tijden moeilijk afzet is te vinden, twijfel ik er niet aan of de Nederlandsche boschbouwer zal deze gelegenheid aangrijpen en alle medewerking verleenen.

De Directeur van het Staatsboschbeheer,
VAN STEIJN.

CRISISMAATREGELEN, DIE VERBAND HOUDEN MET DEN BOSCHBOUW.

a. Bodemproductiebeschikking 1939.

In de Nederlandsche Staatscourant van 10 Juni 1940, no. 110, is opgenomen een beschikking van den Secretaris-Generaal waarnemend Hoofd van het Departement van Landbouw en Visscherij van 7 Juni 1940, D.v.d.L., no. 5194, afd. VI, tot wijziging van artikel 7 der Bodemproductiebeschikking 1939, die is opgenomen op blz. 9 t/m 11 van het Januari-nummer 1940 van dit tijdschrift.

Door deze wijziging zijn twee leden aan dit artikel toegevoegd, waardoor het thans moet worden gelezen als volgt :

Artikel 7.

1. Bosschen en andere houtopstanden mogen slechts worden geveld of gerooid krachtens vergunning.
2. De gebruiksgerechtigde van den grond, waarop krachtens een vergunning, als bedoeld in het eerste lid, een bosch of andere houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld of gerooid, is verplicht een gelijke oppervlakte als werd ontbloot, overeenkomstig de hem door den productiecommissaris voor den boschbouw en de houtteelt te geven aanwijzingen binnen een door dezen te stellen termijn na het vellen of rooien te beboschen. Van deze verplichting kan de productiecommissaris voor den boschbouw en de houtteelt ontheffing verlenen.
3. Het is verboden aan bosschen en andere houtopstanden handelingen te verrichten, welke ten gevolge kunnen hebben, dat hout op stam wordt gedood.

Moest tot nu toe eventueel noodig geachte herbebossching of wederinplanting uitdrukkelijk als voorwaarde aan een vergunning tot velling worden verbonden, thans volgt die verplichting automatisch uit elke velling. Zooals hierboven kan worden gelezen, is de Productiecommissaris voor den boschbouw en de houtteelt bevoegd, ontheffing van die verplichting te verlenen.

b. Regeling voor looistoffen.

Het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart maakt bekend, dat het met ingang van 7 Juni 1940 tot nader aankondiging is verboden ongeschild eikenhout van Inlandschen oorsprong te vervoeren.

ERVARINGEN MET HERBEBOSSCHING

door

A. F. KUHN.

De herbebossching van kaalgeslagen dennenbosschen was voor den gemiddelden boschbouwer van 30 jaar geleden geen groot probleem; men bewerkte den grond meer of minder diep al naarmate de financiën zulks toelieten en plantte er weer dennen op. In het Utrechtsche kan men tegenwoordig die herbebosschingen gemakkelijk herkennen; aanvankelijk snel gegroeide opstanden die tengevolge van vele Trametes-sterfplekken hol zijn geworden en op betrekkelijk jongen leeftijd — ongeveer 40 jaar — dermate afsterven dat opruiming noodig wordt. Veelal hebben ze een gesloten grasdek, soms een dikke laag mos (*Hypnum*).

Heel typisch vindt U dit beeld in 'n bosch dicht bij de Pyramide van Austerlitz, waar men na den kap \pm 45 jaar geleden van een mooi, zwaar dennenbosch een kleine groep liet staan om ons nu nog te toonen wat daar vroeger mogelijk was; de rest is, na bewerking, herbeplant met groveden die in de afgelopen 15 jaar voortdurend sterfte heeft getoond in de heerschende boomklasse en thans vrij hopeloos is. Merkwaardig is dat men 'n hoekje beplante met douglasspar welke geheel gezond is gebleven en thans naar ruwe schatting tweemaal zooveel hout per ha draagt als het dennenbosch.

Is ook deze 2e generatie gekapt, dan blijven wij met 'n tamelijk „heruntergewirtschaftet” stuk grond over. Laat mij U, mede in verband met de deze maand volgens onzen Voorzitter ongekend ernstige copie-nood, mogen vertellen hoe wij op „den Treek” 10 jaren geleden die herbebossching hebben behandeld en welke ondervindingen wij daarbij opdeden.

De kaalslag was ongeveer 5 ha groot en dicht begroeid met boschgrassen. De helft van het terrein werd strooksgewijs ontdaan van de grasmat welke omgekeerd werd neergelegd op de niet-afgeploegde stroken; de kaalgemaakte strook was ongeveer $1\frac{1}{2}$ m breed, de rillen met graszoden 1 m. De afgeplagde banen werden eenmaal met den roleg bewerkt, daarna werd berk en lijsterbes gezaaid en met den roleg ondergewerkt. Volgend jaar werd doorgeplant met 3-jarigen Japanschen lariks, waarbij den arbeiders werd ingeprent zich niet door de strooken te laten verleiden tot het planten van de zoo geliefde rijtjes. Gemiddeld bedroeg de afstand der planten $1\frac{1}{2}$ m.

Een gedeelte werd beplant met *Larix kurilensis*, welke het zeer slecht heeft gedaan, geen stamvorm heeft en steeds bevestigd.

De beplanting heeft verder uitstekend ontwikkeld; de Japansche lariks heeft, hoewel het hier, blijkens het omliggende hakhout, een tamelijk gevaarlijke plek voor vorstschade betrof, nooit vorstschade van eenige beteekenis gehad, hetgeen m.i. te danken is aan den tusschenstaanden berk en lijsterbes. De berk moest hier en daar wat teruggehakt worden; de lijsterbes deed bij sneeuwval dienst als afleidmiddel voor de konijnen die klaarblijkelijk den lijsterbes prefereerden boven den lariks. De lariks is thans ± 4 m hoog.

De stapels graszoden zijn vrijwel verrot; de eerste jaren liepen ze aan de zijkanten nog uit zonder echter tusschen de gezaaide berken vasten voet te kunnen krijgen.

Geheel anders is het beeld in de tweede helft van het bewuste vak. Daar werd de grasmat overal omgeplagd en vervolgens werd in plantgaten ingeplant met lariks en douglasspar, in groepen van ongeveer 40 stuks. Daardoor in wild verband vulhout als prunus, witte els, tamme kastanje e.d.

Zoowel lariks als douglas heeft hier telken jare van de vorst te lijden; het sterfte percentage was hier dadelijk na de beplanting veel grooter dan in het eerste gedeelte en in weerwil van eenige malen inboeten is het een holle beplanting gebleven met als gevolg takkige en verwaaide lariksen en kroesige douglassparren. De grasgroei is ook hier niet teruggekomen maar de zoden zijn slecht verteerd, turfachtig blijven liggen.

Door den holleren stand heeft deze beplanting meer konijnschade, speciaal op het loofhout, dan de eerst bedoelde; van de witte els is niets terecht gekomen.

Het verschil tusschen beide beplantingen pleit m.i. sterk voor het verwijderen van de graszoden en het dichtzaaien met vulhout.

Wie vertelt in een volgend nummer eens iets van zijn ervaringen in soortgelijke gevallen?

Ingezonden Berichten.

ELFDE NEDERLANDSCHE LANDBOUWWEK IN SEPTEMBER.

De Regelingscommissie voor de Nederlandsche Landbouweek deelt mede, dat in verband met de huidige omstandigheden, de Elfde Landbouweek, welke voorloopig was bepaald op 1—5 Juli a.s., niet in die week, doch in den loop *September* te *Wageningen* gehouden zal worden.

T.z.t. zullen nadere mededeelingen omtrent de landbouweek gedaan worden.

De Secretaris der Regelings-Commissie,
Ir. J. A. VAN DER LOEFF.
Hertenlaan 8, Bennekom.

LARIKS EN LARIKSMOT

door

B. STOFFEL.

Wie lariks wil aanplanten op heidezand moet toezien dat de heide in later jaren niet opnieuw tusschen de lariks verschijnt. De lariks groeit wel ondanks den heidegroei, maar na eenige jaren verschijnt dan in het voorjaar de lariksmot die de naalden vernielt en de boompjes het aanzien geeft van door nachtvorst beschadigd te zijn.

Wanneer de aanplanting gemengd wordt met bladstruiken in een dichte beplanting, ontstaat spoedig de gewenschte boschgrond als voorbehoedmiddel tegen de gevreesde mot. Heide of ander soort plantengroei verschijnt dan niet. In mijn omgeving werd 6 jaar geleden een boschje aangelegd van Japanschen lariks zonder bladstruiken en reeds 2 jaar later verscheen de heide en nog 2 jaar later de lariksmot, die ieder voorjaar in erger mate terugkeert.

Dit voorjaar is de mot zoo sterk opgetreden dat gevreesd moet worden voor het afsterven van veel boompjes, hoewel deze reeds meer dan 5 meter hoog zijn. Het epidemisch optreden van parasieten is in de meeste gevallen toe te schrijven aan onnatuurlijke boschbehandeling, waardoor het evenwicht in de natuur verbroken wordt.

Iedere parasiet heeft vijanden die de te sterke vermeerdering der soort tegenhouden, maar in den afval van uitsluitend naaldboomen ontstaat op het heidezand geen boschgrond.

In werkzame boschgrond is de bodemfauna instaat het evenwicht te bewaren; insectenetende vogels leven en nestelen waar zulke boschgrond is, maar zij mijden de heidevelden, omdat de bodemfauna daar ontbreekt.

Door bespuiting of bestuiving met doodende stoffen kan een insectenplaag bezworen worden, maar in de meeste gevallen zullen ook slachtoffers vallen die geen schade aanrichten.

Waar voorbehoedmiddelen (gemengd bosch, met goeden boschgrond) bestaan, is bestrijding in den regel overbodig.

Lariksmot leeft ook in werkzamen boschgrond, maar doet daar slechts geringe schade.
